



Draaiboek

# VOORLEESWEDSTRIJD PABO'S

De Voorleeswedstrijd is een initiatief van Stichting Lezen in het kader van Kunst van Lezen in samenwerking met het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken.  
[www.denationalevoorleeswedstrijd.nl/voorleeswedstrijdpabo](http://www.denationalevoorleeswedstrijd.nl/voorleeswedstrijdpabo)

***'De voorleeswedstrijd voor pabo-studenten is een speelse activiteit met als doel het leesplezier van studenten te vergroten. Door gebruik te maken van kwalitatief goede kinderboeken, maken studenten kennis met jeugdliteratuur die ook door de leerlingen op de basisschool gelezen wordt. Door zelf mee te doen aan de voorleeswedstrijd en medestudenten te horen voorlezen ervaren studenten wat goed voorlezen is', aldus een pabo-docent die de wedstrijd vorig schooljaar organiseerde.***

## COLOFON

De Voorleeswedstrijd Pabo's is een initiatief van Stichting Lezen i.s.m. het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken. Het project wordt uitgevoerd in het kader van Kunst van Lezen.



De schoolfinales worden georganiseerd met steun van medewerkers van de openbare bibliotheken en de Provinciale Service Organisaties.

Dit is een uitgave van Stichting Lezen.  
Secretariaat Voorleeswedstrijd Pabo's  
Telefoon: 020 6230566 (Agnes van Montfoort)  
Avanmontfoort@lezen.nl  
[www.denationalevoorleeswedstrijd/voorleeswedstrijdpabo.nl](http://www.denationalevoorleeswedstrijd/voorleeswedstrijdpabo.nl)

De foto's zijn gemaakt op de voorleesdag 'Grote helden' Katholieke Pabo Zwolle d.d. 9 april 2010 door de commissie beeldarchief o.l.v. Gert Schoeman

## WOORD VOORAF

Beste lezer,

In het schooljaar 2010 – 2011 wordt voor de eerste keer vanuit Stichting Lezen een voorleeswedstrijd voor pabo's georganiseerd. In aanvulling op de wedstrijd voor leerlingen, waar jaarlijks 3000 basisscholen en 80.000 leerlingen aan deelnemen, wordt een selectie van pabo's uitgedaagd om de best voorlezende student af te vaardigen naar een landelijke voorleesfinale.

Van een leerkracht in het basisonderwijs wordt verwacht dat hij/zij kennis heeft van kinder- en jeugdboeken en boeiend kan voorlezen. Kinderen die veel worden voorgelezen, hebben een grotere woordenschat en zijn in het algemeen taalvaardiger dan kinderen die nauwelijks worden voorgelezen. In de basisschooltijd ontwikkelen kinderen een liefde voor lezen waar ze hun leven lang profijt van hebben. Het enthousiasme en de inzet van hun juf of meester zijn daarbij vaak doorslaggevend.

Van aankomende leerkrachten wordt verwacht dat zij kennis opdoen van kinder- en jeugdliteratuur en leren voorlezen. Om die reden nodigen we u van harte uit uw studenten voor te bereiden op hun taak en deel te nemen aan de voorleeswedstrijd voor pabo's. Zoals blijkt uit de ervaringen met de voorleeswedstrijd op de Katholieke Pabo in Zwolle: één dag alle aandacht voor boeken en voorlezen helpt studenten over een drempel. Zij ervaren het plezier van voorlezen en kunnen dit op hun (stage)school overbrengen aan hun leerlingen.

Alles wat u wilt weten over de organisatie van de voorleeswedstrijd vindt u in dit draaiboek.

Wij wensen uw school een spannende en inspirerende wedstrijd dag toe.

Met vriendelijke groet,

Agnes van Montfoort  
projectleider basisonderwijs  
Stichting Lezen





## INTRODUCTIE

Als pabo heeft u de vrijheid de wedstrijd naar eigen idee te organiseren. U kent uw organisatie en uw studenten en weet welke aanpak het beste aansluit bij het curriculum. Dit draaiboek biedt u houvast voor het opstellen van een eigen plan van aanpak. Op vier punten vragen wij u in ieder geval vast te houden aan de in dit draaiboek beschreven richtlijnen:

- Studenten kiezen boeken die aansluiten bij het thema cultuurhistorische canon (zie uitleg verderop in deze introductie).
- De schoolwedstrijd wordt georganiseerd vóór 1 april 2011. Dit in verband met de organisatie van de landelijk finale die in mei 2011 zal plaatsvinden.
- Bij de jurering wordt het juryformulier gebruikt. Dit is van belang voor een vergelijkbare beoordeling van het voorlezen bij alle schoolwedstrijden en de landelijke finale.
- Bij de voorleeswedstrijd wordt de openbare bibliotheek betrokken.

### Doelstelling

Bij de voorleeswedstrijd staat de leesbevordering van pabo-studenten centraal. Zij vormen een bijzondere doelgroep, omdat zij in hun toekomstige beroep zelf leesbevorderaars zijn. De wedstrijd is een ludiek middel waarmee studenten leren zelf boeiend voor te lezen en daarop te reflecteren. Zij kunnen het voorlezen van medestudenten beoordelen aan de hand van de criteria uit het juryformulier. Door de wedstrijd maken zij kennis met recent verschenen kinder- en jeugdboeken die aansluiten bij het thema cultuurhistorische canon (zie 'thema 2010-2011'). Verder worden zij zich bewust van de koppeling van taal aan het vak geschiedenis.

### Voor welke studenten?

De keuze is aan u. De mogelijkheid bestaat om de wedstrijd te organiseren voor al uw studenten, maar u kunt zich natuurlijk ook richten op bepaalde leerjaren of specifieke groepen, zoals studenten uit het derde of vierde jaar die een minor volgen op het gebied van Nederlands. Uiteraard vraagt een wedstrijd voor een grote groep studenten meer organisatie. Dit draaiboek gaat uit van de deelname van ten minste 100 studenten en van één wedstrijddag.

De organisatie van een wedstrijddag kan gecoördineerd worden door een docent Nederlands en/of de mediathecaris. Uiteraard is steun vanuit het team onontbeerlijk. Gezien het thema (cultuurhistorische canon, zie ook 'thema 2010-2011') ligt betrokkenheid van een docent geschiedenis voor de hand. De Provinciale Service Organisatie (de provinciale bibliotheekdienst, de PSO) ondersteunt u graag. Zij zullen zelf contact met u opnemen. Adressen van PSO's vindt u in de bijlage.



## Wedstrijdonderdelen

De voorleeswedstrijd kent twee onderdelen:

### 1. De voorbereiding:

- voorbereidende colleges waarin kinder- en jeugdliteratuur centraal staat passend bij het thema en waarin aandacht wordt besteed aan voorleesvaardigheden;
- de uitleg van de wedstrijd;
- het bespreken van materialen als de kopieerbladen 'fragmentkeuze' en 'voorleestips' en het juryformulier;
- het kiezen van een geschikt voorleesfragment. De stageklas kan hier een rol in spelen. Studenten kunnen kinderen laten kiezen uit drie fragmenten die zij voorlezen. Voordeel is dat voorgelezen wordt aan kinderen (voor wie het boek geschreven is) en dat studenten zich in meer kinderboeken moeten verdiepen.

### 2. De eigenlijke wedstrijd

- De voorleeswedstrijd kan op één dag georganiseerd worden, maar het is natuurlijk ook mogelijk de voorrondes op een eerder moment te laten plaatsvinden. Waar de voorleeswedstrijd kan worden opgenomen in het jaarprogramma verschilt per school. Sommige pabo's kennen zogenaamde vrije studiepunten. De voorleeswedstrijd is hiervoor wellicht een geschikte activiteit.
- Belangrijk is dat de voorbereiding en de wedstrijd zelf niet vrijblijvend zijn maar onderdeel uitmaken van het curriculum, door opname in een leesportfolio en het verbinden van studiepunten aan deelname.





### Thema 2010 – 2011

In het schooljaar 2010 – 2011 is het thema: de cultuurhistorische canon<sup>1</sup>. Vanaf september 2010 is iedere basisschool verplicht aandacht te besteden aan dit overzicht van de cultuur en geschiedenis van Nederland. Deze canon bestaat uit vijftig vensters: belangrijke personen, creaties en gebeurtenissen die samen laten zien hoe Nederland zich ontwikkeld heeft tot het land waarin we nu leven. Vincent van Gogh, Anne Frank, de Tweede Wereldoorlog en Annie M.G. Schmidt zijn voorbeelden van vensters.

Voor de voorleeswedstrijd op uw school en bij de nationale finale worden kinder- en jeugdboeken gelezen die een verhaal vertellen dat hoort bij een venster, een cultuurhistorisch onderwerp. Om het makkelijk te maken is er een selectie gemaakt van meer dan 300 kinder- en jeugdboeken waaruit studenten kunnen kiezen. De titellijst vindt u op [www.leesplein.nl](http://www.leesplein.nl). De meegestuurde brochure *Geschiedenis in een boekenkast* maakt kiezen nog eenvoudiger. Het is aan u om ervoor te zorgen dat studenten putten uit een gevarieerd boekenaanbod.

### Wat biedt Stichting Lezen u?

Stichting Lezen faciliteert de provinciale bibliotheekcentrale (PSO) en/of een basisbibliotheek in uw regio om u te kunnen adviseren over de opzet van de wedstrijd en u te ondersteunen bij de organisatie van de wedstrijd-dag. Daarnaast biedt Stichting Lezen u gratis materialen, waaronder affiches, ballonnen en een veelvoud van de brochure 'Geschiedenis in een boekenkast'. De Stichting zorgt ook voor oorkondes voor de finalisten. Indien u auteurs wilt uitnodigen op de finaledag dan kan dat. De kosten van de auteursbezoeken worden vergoed. U zorgt voor een prijs voor de winnaar (beker en/of boekenbon).

### Wat bieden de bibliotheken?

De Provinciale Service Organisatie (of een basisbibliotheek) voert een voorbereidend gesprek met u om te komen tot een programma voor de voorleeswedstrijd. Aangezien de provinciale bibliotheekorganisaties al jaren betrokken zijn bij De Nationale Voorleeswedstrijd en zelf de provinciale finales organiseren, hebben zij veel nuttige tips voor uw organisatie. Bibliotheekmedewerkers kunnen ook zelf een rol spelen tijdens de wedstrijd-dag. Ze kunnen bijvoorbeeld zorgen voor voorleesworkshops, voor informatie over de bibliotheek, adviseren over auteurs of functioneren als jurybegeleider. Een bibliotheekorganisatie in uw regio (zie bijlage 3) neemt het initiatief om een afspraak maken. Mocht u niets vernemen dan kunt u zelf contact opnemen.

<sup>1</sup> Dit onderwerp is een van de speerpunten van Kunst van Lezen, een leesbevorderingsprogramma gefinancierd door het ministerie van OCW.



**Boeken vind je op [www.leesplein.nl](http://www.leesplein.nl): kinderboekenplein, vervolgens boeken zoeken en daarna: geschiedenis: Nederland in 50 vensters**

## **VOORBEREIDING: INFORMEREN EN MOTIVEREN VAN STUDENTEN**

Op initiatief van een docent Nederlands en/of de schoolmediathecaris wordt de voorleeswedstrijd georganiseerd. De initiatiefnemer zorgt voor voldoende steun van collega's en voor ondersteuning vanuit de provinciale bibliotheekorganisatie (de PSO). In tenminste één college bereidt de docent Nederlands studenten voor op de voorleeswedstrijd. Studenten worden geïnformeerd over het doel en de opzet van de voorleeswedstrijd. Het thema van dit jaar (cultuurhistorische canon) wordt toegelicht. De docent geschiedenis en de websites [www.entoen.nu](http://www.entoen.nu) en [www.leesplein.nl](http://www.leesplein.nl) kunnen hierbij behulpzaam zijn.

Aan de hand van de boekenlijst op [leesplein.nl](http://leesplein.nl) (kies: Ben je tussen 6-12 jaar? Vervolgens boeken zoeken en het onderwerp: geschiedenis in 50 vensters) en de brochure 'Geschiedenis in een boekenkast' kiezen studenten een of twee boeken. Diversiteit en originaliteit zijn hierbij belangrijk! De wedstrijd geeft aanleiding studenten te laten kennismaken met kinderboeken die ze nog niet gelezen hebben. Tot slot wordt aandacht besteed aan het voorlezen zelf. De voorleestips en het juryformulier uit de bijlage van dit draaiboek zijn een goede leidraad. Studenten krijgen de tips mee om zich verder voor te bereiden. Een optie is om studenten ook een opdracht mee te geven voor in hun stageklas. Ze kunnen daar drie fragmenten uit drie canonboeken voorlezen en leerlingen laten stemmen welk fragment ze het mooiste vonden.

### **Selectie van finalisten**

Op de wedstrijddag hebben studenten hun voorleesboek (uit de cultuurhistorische canonlijst!) bij zich en een fragment gekozen. De klas wordt verdeeld in groepen. Iedereen leest zijn/haar fragment voor. De groep kiest de beste voorlezer. De geselecteerden lezen vervolgens voor aan de hele klas. De klas bepaalt wie hen zal vertegenwoordigen tijdens de schoolwedstrijd. Een klas kan meerdere kandidaten afvaardigen. Dit hangt af van het totaal aantal deelnemers op een school en van de opzet (nog een tweede selectieronde of niet, eventueel na een masterclass). Het juryformulier wordt gebruikt als maatstaf bij de beoordeling van het voorlezen (zie bijlage 2).





*auteur: Selma Noort*



*de voorbereiding*



*de zaal*





speciale gast: voorleeskampioen 2009



de jury





## DRAAIBOEK WEDSTRIJD

Op initiatief van een docent Nederlands en/of de schoolmediathecaris wordt de voorleeswedstrijd georganiseerd. De initiatiefnemer zorgt voor voldoende steun van collega's en voor ondersteuning vanuit de provinciale bibliotheekorganisatie (de PSO).

In tenminste één college bereidt de docent Nederlands studenten voor op de voorleeswedstrijd. Samen met betrokkenen, waaronder de bibliotheek, bepaalt de initiatiefnemer het plan van aanpak. Bij het uitwerken van het plan van aanpak zijn de volgende vragen belangrijk:

1. Voor welke groep studenten willen wij de wedstrijd organiseren?
2. Willen we de wedstrijd op één dag laten plaatsvinden of over meer dagen verspreiden?
3. Op welke dag(en) plannen we de voorleeswedstrijd (vóór 1 april 2011)?
4. Bij welke onderdelen uit het curriculum brengen we de voorleeswedstrijd onder?
5. Stellen we de aanwezigheid verplicht (i.v.m. studiepunten)?
6. Hoe bereiden we studenten voor op de voorleeswedstrijd?
7. Welke activiteiten bieden we aan op de wedstrijddag?
  - Centraal: opening en toelichting (door: directeur, organisator of de bibliotheek)
  - Kleine groep: instructie (voorleesworkshop door mentor/docent)
  - Kleine groep: voorlezen en voorselectie beste lezer(s) uit eigen groep
  - Centraal: lezing kinderboekenauteur
  - Voor geselecteerden: masterclass voorlezen door auteur/expert
  - Centraal: optreden tweede kinderboekenauteur (met muziek, cabaret of iets dergelijks)
  - Centraal: voorleeswedstrijd tussen studenten
  - Centraal: prijsuitreiking

### Overig:

- 
- 
- 

**Toelichting:** Uiteindelijk zal er op de wedstrijddag een kandidaat gekozen worden door een deskundige jury die de school zal vertegenwoordigen bij de landelijke finale. Bij een groot aantal deelnemers is er een voorselectie in kleinere groepen, bijvoorbeeld in de eigen klas. Tien kandidaten in de finale is doorgaans het maximum en drie kandidaten het minimum.

### Optie

De kandidaten die in de eigen klas gekozen zijn, krijgen een masterclass van een auteur of andere voorlees-expert. De overige studenten volgen het centrale programma (auteuroptreden). Aan het einde van de masterclass is er de definitieve selectie van kandidaten die op het centrale podium optreden.

## Taken

Afhankelijk van uw opzet van de voorleeswedstrijd zijn de volgende taken relevant:

TAAK	DOOR WIE?	WANNEER?	TOELICHTING
1. Sponsor zoeken			De lokale boekhandel of een ander winkelbedrijf is wellicht bereid de voorleeswedstrijd met een materiële bijdrage te steunen.
2. Auteurs uitnodigen			Via Stichting SSS kunt u een auteur uitnodigen. Kies bijvoorbeeld een auteur van de canonlijst. De PSO adviseert.
3. Juryleden uitnodigen			U kunt 3 –4 deskundigen zitting laten nemen in de jury (zie verder: jurering).
4. Muziekoptreden regelen			Een muzikaal intermezzo breekt de spanning. Via SSS kunt u ook een auteur regelen die zorgt voor muziek of cabaret.
5. Aankondiging naar studenten en docenten			Drie maanden voor de wedstrijddag informeert u docenten en studenten over de wedstrijddag.
6. Docenten voorbereiden			Docenten ontvangen dit draaiboek en daarmee de doelen van een voorbereidend college.
7. Studenten voorbereiden			Studenten krijgen ten minste een week voor de wedstrijd een voorbereidend college.
8. Beker en boekenbon regelen			Een prijs voor de winnaar mag niet ontbreken. Een beker oogt bovendien goed op foto's.
9. Fotograaf en/of filmer regelen			U kunt binnen uw school of via via navragen of er iemand bereid is foto's te maken of te filmen.
10. Voorleesstoel lenen/ maken/kopen			Een mooie voorleesstoel geeft status en sfeer aan de wedstrijd. Wellicht kan de bibliotheek u helpen.



TAAK	DOOR WIE?	WANNEER?	TOELICHTING
11. Catering regelen			Wie zorgt voor de lunch van studenten en gasten?
12. Boekwinkel en bibliotheek vragen stand in te richten			Vraag de lokale (kinder)boekwinkel en bibliotheek een stand in te richten met canonboeken van de auteurs die uitgenodigd zijn. De boekwinkel kan ook verkopen (wel goed om docenten en studenten vooraf te informeren).
13. Goodybag (info voorlezen, projecten, kinderboeken) regelen			Na afloop van de voorleeswedstrijd krijgen studenten een tas mee met informatie over voorleesprojecten voor het basisonderwijs. Ook goedkopere boekuitgaven (zoals Leesleeuwboeken) kunnen in de tas.
14. Pers uitnodigen			De lokale of regionale media kunt u uitnodigen en een persbericht sturen over de wedstrijd.
15. Gasten uitnodigen (sponsors, PSO, wethouder)			De finale van de voorleeswedstrijd is een prima promotiedag voor uw school. Nodig bijvoorbeeld invloedrijke lokale politici (wethouder) en sponsors uit.
16. Draaiboek voor de dag opstellen			Wie zorgt op welk tijdstip voor de aankleding van de ruimte, de begeleiding van genodigden, de techniek, opruimen etc?
17. Draaiboek met uitvoerders bespreken			Vlak voor de wedstrijddag wordt het draaiboek doorgelopen met iedereen die een taak heeft tijdens de dag.
18. Budgetbeheer	De Provinciale Serviceorganisatie	Hele traject	De PSO's beheren de gelden voor externe bezoeken, zoals auteursbezoeken. Zij doen dit uit naam van Stichting Lezen.

## Jurering

### Samenstelling van een jury

Een jury bestaat uit personen die verstand hebben van voorlezen aan kinderen. Een bibliothecaris, een boekhandelaar, een auteur, een leerkracht of docent kunnen deel uitmaken van de jury. De jury kan worden aangevuld met een erelid, bijvoorbeeld uit het bestuur van een school. Voor alle leden geldt dat het jureringsformulier leidraad is voor het beoordelen van de voorlezers. Het feit dat het heel prettig is om naar iemand te luisteren, is daarbij heel belangrijk.

### Waar let de jury op?

Was het duidelijk? En spannend? Werd het publiek aangekeken en was de intonatie goed? Op het juryformulier staan alle aandachtspunten die zowel bij de schoolwedstrijd als de landelijke finale worden gebruikt.

### Stemmetjes

Het gebruik van stemmetjes kan veel discussie oproepen. Iemand die stemmetjes gebruikt, kan winnen. Voor veel voorlezers is het echter een valkuil. Ze overdrijven te veel en keren niet steeds terug naar hun eigen stem. Om die reden kan een beginnend voorlezer beter niet proberen alle personages een eigen stem te geven.

### Werkwijze van de jury

Lees éérst de voorleestips. De hieronder gegeven aandachtspunten zijn daarvan afgeleid. Digitaal stemmen mag niet in de plaats komen van de jurering ter plaatse. Hoe een voorlezer overkomt bij het publiek kan immers alleen beoordeeld worden door een jury die bij het voorlezen aanwezig is.



## NATIONAAL KAMPIOENSCHAP

In mei 2011 strijden de schoolkampioenen van de deelnemende pabo's tegen elkaar tijdens een feestelijke landelijke finale. Deze zal plaatsvinden op een centrale plek in Nederland. Iedere schoolkampioen mag een aantal klasgenoten meenemen en zo mogelijk een groep kinderen van zijn/haar stageschool. Deze kinderen moeten ten minste in groep 5 zitten. Vervoer wordt geregeld. Alle informatie over de landelijke finale wordt aan u en aan uw schoolkampioen toegestuurd zodra we zijn/haar gegevens binnen hebben. We nemen graag contact op met de stageschool om te zorgen dat de groep wordt uitgenodigd.

NB De nationale finale gaat alleen door als er ten minste 5 schoolkampioenen zijn aangemeld.

### Opgeven schoolkampioen

Geef u schoolkampioen bij voorkeur op via de website: [www.denationalevoorleeswedstrijd.nl/voorleeswedstrijdpabo](http://www.denationalevoorleeswedstrijd.nl/voorleeswedstrijdpabo). U kunt ook gebruik maken van onderstaand formulier. Er zijn dit jaar geen kosten verbonden aan deelname.

## AANMELDKAART SCHOOLKAMPIOEN VOORLEESWEDSTRIJD PABO'S

Alle velden invullen a.u.b. Tip: maak een kopie voor eigen gebruik.

### SCHOOL:

Contactpersoon: M / V

Postadres school:

Postcode: Plaats: Provincie:

Telefoon: E-mail:

### VOORLEESKAMPIOEN:

Voornaam (roepnaam): Achternaam:

Privé telefoonnummer schoolkampioen: M / V

Las voor uit (boektitel): Auteur van het boek:

Aan de voorleeswedstrijd op onze school hebben studenten deelgenomen (aantal lezers en luisteraars)

Verstuur deze aanmeldkaart vóór 1 april 2011 in een dichte, gefrankeerde envelop naar:  
Stichting Lezen, t.a.v. A.van Montfoort, Nieuwezijdsvoorburgwal 328g, 1012 RW, Amsterdam



## BIJLAGEN

1. fragmentkeuze en voorleestips (kopieerblad)
2. juryformulier (kopieerblad)
3. adressen Provinciale Bibliotheekorganisaties
4. voorbeeld dagindeling (katholieke pabo Zwolle)



Fragmentkeuze en voorleestips voor studenten

**Kiezen van een boek en fragment**

- Het fragment moet een verhaal of een stuk van een verhaal uit een Nederlands kinder- of jeugdboek zijn (Nederlandse vertaling van een anderstalig boek mag natuurlijk ook). Een gedicht, schoolboek, of zelf geschreven boek, stripboek, tijdschrift of fotokopie mag dus niet. Het moet ook een boek zijn passend bij de basisschoolleeftijd dus niet een te makkelijk boek. Een prentenboek leest lastig voor voor een grote groep. Dit wordt afgeraden. In 2010 –2011 is het verplicht een boek te kiezen dat hoort bij de cultuurhistorische canon (zie titellijst)
- Kies een boek dat je zelf mooi vindt en probeer je voor te stellen dat je het aan kinderen (op je stageschool) voorleest.
- Probeer een mooi afgerond stuk te vinden (een kort verhaal mag ook).
- Probeer eerst eens hardop of het boek ook lekker voorleest. Je weet dan meteen hoe lang je ongeveer over een bladzijde doet.
- Zorg dat er niet te veel personen in voorkomen, anders moet je zo veel uitleggen van tevoren. Te veel verschillende personen is ook lastig voor je publiek, het wordt dan misschien te ingewikkeld.
- Het voorlezen van de inleiding plus het fragment mag maximaal vijf minuten in beslag nemen.
- Voor de schoolwedstrijd en de landelijke finale mag hetzelfde fragment worden gelezen. Het hoeft niet.

**Voorleestips**

- In een korte inleiding vertel je de titel van het boek, de auteur en wat er voorafging aan het fragment dat je gaat voorlezen. Een minuut is genoeg.
- Oefen het voorlezen heel goed. Vraag of iemand wil luisteren en commentaar wil geven. Laat die persoon eventueel eerst de voorleestips lezen en het juryformulier bekijken.
- Zorg dat je het fragment heel goed begrijpt. Lees nog eens wat eraan voorafging.
- Lees niet te snel voor. Neem de tijd of zoek een korter fragment.
- Spreek duidelijk. Gebruik je eigen stem. Let op de juiste klemtonen.
- Probeer contact te houden met je publiek. Probeer zo nu en dan de luisteraars aan te kijken.
- Probeer niet toneel te spelen. Gebruik geen overdreven stemmetjes. Als je verschillende personages een ander stemgeluid wil geven, doe dat dan met een heel klein verschil in je eigen stem. Als je altijd dicht bij je eigen stem blijft dan is dat ook prettig voor de luisteraar. Het gaat om boeiend voorlezen!
- Je kan wel je stem gebruiken om de sfeer van het verhaal duidelijk te maken. Je kunt hard en zacht afwisselen. Je kunt in tempo variëren. Je stem kan bedroefd klinken of blij, of boos, dreigend of geheimzinnig, als het maar past bij het verhaal.
- Schreeuw nooit. Dat is ook beter als je met een microfoon moet voorlezen.
- Verspreken is niet erg. Even goed ademhalen en rustig opnieuw beginnen.

Juryformulier voor studenten, docenten en juryleden

Naam voorlezer ..... Jaar/klas .....

Titel boek/naam auteur .....

Eventuele opmerkingen .....

### Tekstbegrip

- Was alles te begrijpen wat werd voorgelezen? 6 7 8 9 10<sup>1</sup>
- Gaf de inleiding voldoende voorinformatie? 6 7 8 9 10
- Werde de klemtoon steeds op de goede plaats gelegd? 6 7 8 9 10

### Tempo

- Las de voorlezer in een prettig tempo voor? 6 7 8 9 10
- Waren er tempowisselingen waar dat nodig was? 6 7 8 9 10

### Stemgebruik/Intonatie (om emotie over te brengen)

- Paste het stemgebruik bij het verhaal? Niet te overdreven? 6 7 8 9 10
- Las de voorlezer echt voor of werd er toneel gespeeld? 6 7 8 9 10

### Contact met publiek

- Keek de kandidaat het publiek zo nu en dan eens aan? 6 7 8 9 10
- Werde er goed geluisterd? 6 7 8 9 10
- Werde het publiek helemaal meegevoerd in het verhaal? 6 7 8 9 10

### Totaal aantal punten

.....

<sup>1</sup> omcirkel de score die van toepassing is.

Zes punten is minimale score ('matig') en tien punten is de maximale score ('heel goed').



## BIJLAGE 3 - PROVINCIALE SERVICE ORGANISATIES

contactpersonen, adressen en telefoonnummers

- **Biblionet Groningen**  
De Mudden 18 - 9747 AW, Postbus 2503 - 9704 CM, Groningen  
Mw. M. de Groot (Margreet), m.degroot@mijneigenbibliotheek.nl, 050 365 01 30
- **Biblioservice Gelderland**  
Zeelandsingel 40 - 6845 BH, Postbus 9052 - 6800 GR, Arnhem  
Mw. I. Bon (Ingrid), ingrid.bon@biblioservice.nl, 026 386 02 33
- **Bibliotheekhuis Limburg**  
Mercator 1 - 6135 KW, Postbus 5125 - 6130 PC, Sittard  
Mw. E. Cuijpers (Elly), elly.cuijpers@bibliotheekhuis.nl, 046 420 80 09
- **Bibliotheekservice Fryslân**  
Zuiderkruisweg 4 - 8938 AP, Postbus 7507 - 8903 JM, Leeuwarden  
Mw. J. Straatsma (Janneke), j.straatsma@bfri.nl, 058 284 77 21
- **BISC - Bibliotheek Service Centrum**  
Onderdoor 160 - 3995 DX, Postbus 650 - 3990 DR, Houten  
Mw. M. van der Meij (Mieke), m.van.der.meij@biscutrecht.nl, 030 635 46 35
- **Cubiss**  
Statenlaan 4 - 5042 RX, Postbus 90114 - 5000 LA, Tilburg  
Mw. M. Bolte (Marion), m.bolte@cubiss.nl, 013 4656739/06 13916059
- **Overijsselse Bibliotheek Dienst**  
Van Alphenstraat 11 - 7442 TW, Postbus 228 - 7440 AE, Nijverdal  
Mw. C. Bruggink (Carry), carry.bruggink@obd.nl, 0548 63 44 44
- **Biblionet Drenthe/afdeling Leespromotie en Communicatie**  
Postbus 78 - 9400 AB, Assen  
Mw. E.A. Huizenga (Evelien), e.huizenga@biblionetdrenthe.nl, 0592 38 11 57
- **ProBiblio, Noord- en Zuid Holland**  
Opaallaan 1180 - 2132 LN, Postbus 485 - 2130 AL, Hoofddorp  
Dhr. Th. de Ruiter (Theo), tdruijter@probiblio.nl, 023 554 61 00
- **SFB - Servicecentrum Flevolandse Bibliotheeken**  
Oostvaardersdijk 01-13 8242 PA Lelystad  
Mw. S. Timmerman (Susan), s.timmerman@sfb-net.nl, 0320 26 95 51
- **Zeeuwse Bibliotheek**  
Kousteensedijk 7 - 4331 JE, Postbus 8004 - 4330 EA, Middelburg  
Mw. S. Mes-Meijjs (Sjannie), s.mes@zeeuwsebibliotheek.nl, 0118 65 42 53

## BIJLAGE 4 - VOORBEELD DAGINDELING

voorbeeld dagindeling (katholieke pabo Zwolle)

selectie van finalisten en de wedstrijdfinale was in Zwolle op één dag

<b>vooraf</b>	Opstelling stoelen/tafels in aula denk ook aan: <ul style="list-style-type: none"><li>• Voorleesstoel</li><li>• Boekenkraam</li><li>• Jurytafel</li></ul> In de klaslokalen die gebruikt gaan worden liggen: <ul style="list-style-type: none"><li>• Feedbackformulieren</li><li>• Presentielijst</li><li>• Lesopzet</li></ul> Voorleestips hangen aan de wand
<b>8.45 uur</b>	Inloop met koffie en koek
<b>9.00 uur</b>	Ontvangst en opening van de dag op een ludieke wijze
<b>9.15 uur</b>	De klassen gaan met hun mentor naar een lokaal
<b>10.30 uur</b>	Gemeenschappelijke pauze in de aula. Er kunnen bijvoorbeeld filmpjes worden vertoond van voorlezende docenten
<b>10.45 uur</b>	Vervolg en afronding in lokalen; elke klas kiest uit haar midden de beste voorlezer
<b>11.30 uur</b>	Presentatie van een schrijver in de aula (deze schrijver kan later ook een masterclass geven)
<b>12.00 uur</b>	Verzorgde lunch
<b>12.40 uur</b>	Mystery guest leest voor (dit was de voorleeskampioen van De Nationale Voorleeswedstrijd )
<b>12.55 uur</b>	Bekendmaking van de genomineerden (de beste voorlezer uit elke klas)
<b>13.00 uur</b>	Presentatie van een 2e schrijver (deze schrijver kan later ook een masterclass geven)
<b>13.30 uur</b>	De genomineerden gaan naar een masterclass van één van de schrijvers. De masterclass heeft als doel: nog beter te leren voorlezen. In de masterclass worden de uiteindelijke finalisten (4 personen) bepaald. Voor alle anderen is er een muzikale voorstelling
<b>14.30 uur</b>	Pauze met frisdrank Voorstellen van de jury Bekendmaking van de finalisten
<b>14.40 uur</b>	Finale: de 4 finalisten lezen voor, de juryleden geven commentaar (bijlage 5)
<b>15.15 uur</b>	Beraadslaging jury. Er worden d.m.v. een beamer foto's getoond die op de voorleesdag gemaakt zijn
<b>15.25 uur</b>	Bekendmaking van de winnaar door de juryvoorzitter; prijsuitreiking
<b>15.30 uur</b>	Afsluiting. Iedereen bedanken en zo mogelijk alle studenten bij het verlaten van de aula een aandenken meegeven. Ook is er nog gelegenheid om gekochte boeken door de schrijvers te laten signeren
<b>daarna</b>	Aula opruimen

Draaiboek

**VOORLEESWEDSTRIJD  
PABO'S**